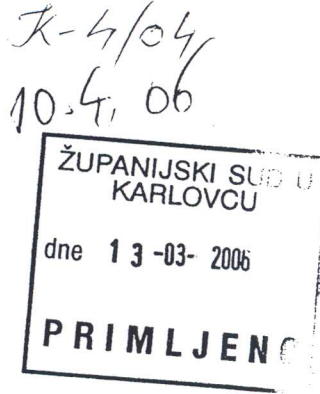

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

Broj: I Kž 953/05-7

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ane Garačić, kao predsjednice vijeća, te Damira Kosa, Lidije Grubić Radaković, Vesne Vrbetić i Senke Klarić Baranović, kao članova vijeća i više sudske savjetnice Aleksandre Holjevac, kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog Svetozara Karana, zbog kaznenih djela iz 122. OKZ RH, odlučujući o žalbi optuženika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Karlovcu od 30. lipnja 2005. godine, broj K-4/04, u sjednici održanoj dana 7. veljače 2006. godine, u nazočnosti branitelja optuženika odvjetnika Tonija Vukičevića i Čede Prodanovića, te zamjenika Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske Mladena Pantlika,

presudio je:

Odbija se kao neosnovana žalba optuženog Svetozara Karana i potvrđuje presuda suda prvog stupnja.

Obrazloženje

Pobijanom presudom proglašen je krivim optuženi Svetozar Karan što je počinio dva kaznena djela iz čl. 122. OKZ RH, te mu je temeljem istog zakonskog propisa za svako od kaznenih djela utvrđena kazna zatvora u trajanju od po pet godina, te je primjenom odredaba o odmjeravanju kazne za kaznena djela u stjecaju iz čl. 43. st. 1. i 2. toč. 2. OKZ RH osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od sedam godina, u koju kaznu mu je temeljem čl. 45. OKZ RH uračunato vrijeme provedeno u pritvoru od 30. listopada 2002. godine pa nadalje. Na temelju čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku optuženik je oslobođen dužnosti plaćanja troškova kaznenog postupka.

Protiv te presude žalbu je podnio optuženi Svetozar Karan, i to u odnosu na kazneno djelo pod točkom jedan izreke prvostupanjske presude po branitelju Toni Vukičeviću, odvjetniku iz Splita, a u odnosu na kazneno djelo pod točkom dva izreke prvostupanjske presude po branitelju Čedi Prodanoviću, odvjetniku iz Zagreba, žaleći se zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne

primjene materijalnog prava, te zbog izrečene kaznene sankcije. Predlaže da se pobijana presuda preinači na način da optuženi bude oslobođen optužbe, a podredno da se prvostupanjska presuda ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje, istovremeno zatraživši da se o sjednici drugostupanjskog vijeća obavijesti branitelj optuženika, odvjetnik Čedo Prodanović.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Sukladno čl. 373. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97; 27/98; 58/99; 112/99 i 58/02, u nastavku Zakon o kaznenom postupku), spis predmeta dostavljen je Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske na dužno razgledanje.

O sjednici drugostupanjskog vijeća obaviješteni su optuženik i branitelji, koji su sjednici i pristupili, a kako vijeće nije našlo da bi nazočnost optuženika bila svrhovita, a nalazi se u pritvoru, a ima branitelje, to njegova prisutnost nije osigurana, već je sjednica vijeća održana u njegovoj odsutnosti, na temelju čl. 374. st. 2. Zakona o kaznenom postupku.

Žalbe optuženog Svetozara Karana nisu osnovane.

Nije u pravu optuženik kada pobija prvostupanjsku presudu iz razloga naznačenih u čl. 367. st. 1. toč. 11. Zakona o kaznenom postupku, obrazlažući to tvrdnjom o odstupanjima u izvedenim dokazima i razlozima navedenim u obrazloženju presude, odnosno tvrdeći za kazneno djelo pod točkom 2. da je presuda nerazumljiva i bez razloga o odlučnim činjenicama.

Uvodno valja istaći da ovu povredu optuženik u odnosu na oba kaznena djela u naravi problematizira drugačijom ocjenom dokaza nego li je to učinio sud. Suprotno tvrdnji žalbe, razlozi na kojima prvostupanjski sud temelji svoju odluku utemeljeni su na izvedenim dokazima, koje je sud ispravno ocjenjivao, te je sud za sva svoja utvrđenja u odnosu na odlučne činjenice za oba kaznena djela dao valjane razloge, koje u cijelosti prihvaća i Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud, pa se prema tome za pobijanu presudu ne može reći da je nerazumljiva ili da nema razloge o odlučnim činjenicama.

Također, nije u pravu optuženik da je činjenično stanje pogrešno utvrđeno.

Ispravno tvrdi optuženik da u dokaznom postupku nije izveden niti jedan materijalni dokaz koji bi potvrđivao činjenicu da je on bio službeno raspoređen u vrijeme kada je počinjeno kazneno djelo pod točkom 1. izreke prvostupanjske presude u prostorije zgrade policije u Korenici. Međutim, on sam navodi da je tada bio u rezervnom sastavu policije, a notorno je da je rezervni sastav vezan uz aktivni sastav policije, koji nesporno ima sjedište upravo u zgradi policije, gdje je i počinjeno kazneno djelo iz točke jedan prvostupanjske presude. Osim toga i sam optuženik navodi da je dolazio u tu zgradu i to upravo u vrijeme kada su se u njoj nalazili zatočeni oštećenici. Sama okolnost službenog ili neslužbenog boravka u zgradi policije kada je počinjeno kazneno djelo ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika i inače nije odlučna činjenica, jer ovo kazneno djelo modalitetom činenja, što je i utvrđeno za optuženika, može počinuti i osoba koja postupa izvan okvira formalne vlasti paradržavne tvorevine.

Također, ispravno tvrdi žalitelj da ne postoji „niti jedan dokument“ koji bi uspostavljao uzročno-posljedičnu vezu između utvrđenog aktiviteta optuženika na štetu oštećenika i pretrpljenih ozljeda popraćenih utvrđenim stupnjem invaliditeta kod oštećenika.

Međutim, prvostupanjski sud je jasno naznačio, nakon što je utvrdio da je optuženik postupao prema optuženicima na način kako je to navedeno u izreci pobijane presude, da povrede koje su kod njih objektivizirane medicinskom dokumentacijom kasnijih datuma, kada su oštećenici bili pušteni od okupatorske vlasti na slobodu, kako nalazi utvrđenim da su te povrede upravo rezultat zlostavljanja koja su im činjena u vrijeme kada su kao ratni zarobljenici bili izloženi postupcima okupatorske vlasti, čiji dio je bio i optuženik. Sami oštećenici identificirali su upravo optuženika kao jednu od osoba koja je prema njima postupala na način da im se kao ratnim zarobljenicima nanose velike patnje i povređuje zdravlja, koje povrjeđivanje je kasnije objektivizirano medicinskom dokumentacijom.

Nije u pravu optuženik kada tvrdi da je sud „ponudio simplificiranu verziju dokaznog gradiva“.

Prvostupanjskom presudom dana je u skladu sa odredbama Zakona o kaznenom postupku valjana analiza dokazne građe, uz naznaku koji od izvedenih dokaza smatra relevantnim za potpunost činjeničnog utvrđenja, a koji od dokaza nije pružio relevantne informacije. U odnosu na dokaze na osnovu kojih sud temelji svoja utvrđenja (iskazi oštećenika), prvostupanjska presuda sadrži ocjenu vjerodostojnosti istih s naznakama eventualnih razlika i obrazloženjem zašto i koji dio tako različitih iskaza prihvaća kao istinit i točan.

Tako u odnosu na svjedoka Nikolića, iako doista postoje odstupanja u njegovom iskazu, prvostupanjski sud ispravno zaključuje u dijelu koji se odnosi na odlučne činjenice koje tvore obilježja kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim, da taj svjedok poznaje optuženika od ranije, te da je prepoznao upravo optuženika, koga nesporno poznaje od ranije, u skupini ljudi koja su zlostavljala ratne zarobljenike, pa između ostalih i njega, u Korenici u prostorima zgrade milicije. Iskaz ovog svjedoka u dijelu kada opisuje način zlostavljanja suglasna je iskazima ostalih ispitanih svjedoka koji su ta zlostavljanja proživjeli. Razlike koje se pojavljuju u odnosu na točan dan kada je svjedok vidio optuženika, uz sigurnu tvrdnju da je upravo optuženik bio dio skupine koja je zlostavljala ratne zarobljenike, nije odlučan i ova nedosljednost ne može dovesti u sumnji istinitost cjelokupnog iskaza svjedoka u odnosu na sama obilježja kaznenog djela koje je počinio optuženik.

Također, okolnost što ovaj svjedok tijekom boravka u zatvoru nije smio podizati glavu ne dovodi u sumnju njegov iskaz da je prepoznao upravo optuženika. Kako se radi o osobama koje se nesporno od ranije poznaju, tada i samo djelomični pogled na osobu koju se zna od ranije je dostatan za njegovu identifikaciju. Takva identifikacija ne odnosi se na osobu koju nikada ranije nije vidio, pa da bi bilo potrebno uočavanje osobitosti lika radi sigurnog prepoznavanja. Upravo zbog toga takvog uspješnog prepoznavanja i nije bilo kod ostalih svjedoka koji optuženika nisu od ranije poznavali. Da se ne radi o neosnovanom terećenju ukazuje prvostupanjski sud i obrazlaže na listu 6. presude, koju argumentaciju u cijelosti prihvaća i Vrhovni sud, kao sud drugog stupnja.

U odnosu na opis optuženika i njegovu identifikaciju, suprotno tvrdnji žalbe, značajan je i iskaz svjedoka Lukača, koji je kao karakterističan prepoznao glas optuženika, koji glas je kao karakterističan izdvojio i svjedok Tomić. Upravo ovakva identifikacija tipična je za nemogućnost promatranja osobe koja vrši zlostavljanje (pognuta glava), pa i nemogućnost točnog opisa njegovog izgleda, tj. kakve boje je imao uniformu, odnosno opasače, te je li bio neobrijan ili nije. Za ovakve razlike u iskazima prvostupanjski sud je dao valjano obrazloženje, koje i ovaj sud prihvaća kao točno.

Problematiziranje utvrđenog oštećenja sluha kod svjedoka Lukača, koje se povezuje sa nemogućnošću identifikacije glasa optuženika nije osnovano. Naime, nigdje se ne govori da bi ovaj svjedok bio gluh, već da se radi o oštećenju sluha, a koje je i nastupilo upravo kao rezultat zlostave ovog svjedoka tijekom boravka u zarobljeništvu i mučenja od skupine osoba, među kojima je bio i optuženik. Prema tome, u vrijeme kada je taj svjedok bio zlostavljan na način da su mu nanošene velike patnje, te mu je upravo tada i oštećeno zdravlje u smislu oštećenja sluha, mogao je čuti, a time i zapamtiti karakterističan glas optuženika, tj. osobe koja je prema njemu činila radnje koje tvore obilježja kaznenog djela za koje je optuženik i proglašen krivim.

Razlike u iskazima svjedoka u opisu visine optuženika ili naznake da prema nekim od ratnih zarobljenika nije postupao na način da bi ostvarivao obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratah zarobljenika, ne dovode u sumnji istinitost iskaza svjedoka koji su jasno i sigurno opisali aktivitet optuženika, kao i cijele grupe u kojoj je bio, a kojim aktivitetom su ostvarena obilježja kaznenog djela opisanog u točki 1. pobijane prvostupanjske presude.

Špekulacija žalbe za kazneno djelo pod točkom 1. izreke presude kojom se osporava istinitost iskaza svjedoka koji su teretili optuženika time da bi njihov motiv terećenja bio u okolnosti „što nitko nije priveden pravdi zbog nemilih događaja u koreničkom zatvoru“ potpuno je proizvoljna, nasuprot jasnom i određenom utvrđenju prvostupanjskog suda u odnosu na postupanje optuženika. Valja istaći da i sam optuženik ne osporava da bi bio u zatvoru u Korenici u vrijeme koje opisuju oštećenici (pa da je i vidio svjedoka Nikolića), jedino negirajući da bi on bilo što činio bilo naznačenim oštećenicima, bilo nekom drogom od ratnih zarobljenika. Na neuvjerljivost ovakvog kazivanja optuženika jasnim upućuju očigledno pristrani iskazi svjedoka ispitanih zamolbenim putem u Beogradu, koji tvrde da se s ratnim zarobljenicima postupalo u skladu sa međunarodnim propisima, a što je suprotno objektivnim utvrđenjima suda. Upravo ovakvi iskazi svjedoka pripadnika neprijateljske vojske u suglasju su s pokušajem otklanjanja kaznene odgovornosti od strane samog optuženika, koji ne mogavši biti generalno kategoričan kao svjedoci u Beogradu, ostaje kategoričan u dijelu kada isključuje svoje postupanje, a time i svoju odgovornost.

Prema tome, činjenično stanje u odnosu na točku 1. prvostupanjske presude ispravno je i potpuno utvrđeno te isto navodima žalbe nije dovedeno u sumnju.

Nije u pravu optuženik kada u odnosu na djelo pod točkom 2. izreke prvostupanjske presude relativizira zaključak suda o tome da obrana optuženika nije točna u dijelu da je u Farkašić došao tek 6. siječnja 1995. godine.

Točno je da svjedoci Vuković, Delić, Klarić i Tomić ne daju točnu datumsku odrednicu kada su vidjeli optuženika u zatvoru u Farkašiću. Međutim, kada iskazuju da su

prepoznali optuženika, a navode (što citira i sama žalba) da su u „zatvoru bili u listopadu i prosincu“, onda je logičan zaključak suda o neuvjerljivosti obrane optuženika.

Ispravno ističe žalba da iskazi svjedoka ne potvrđuje da bi optuženik u zatvoru u Farkašiću bio svakodnevno. Međutim, optuženik je i proglašen krivim za svoj aktivitet kojim je ostvario obilježja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika „na dane kada je vršio stražarsku službu“. Prema tome, niti je terećen, a niti je utvrđena njegova krivnja za aktivitet na štetu ratnih zarobljenika koji bi se odvijao „svakodnevno“, već samo u one dane kada je vršio stražarsku službu, pa problematiziranje da li je optuženik u zatvoru u Farkašiću bio svakodnevno ili ne i nije odlučna.

Nije u pravu optuženik kada tvrdi da je sud u odnosu na kazneno djelo pod točkom 2. izreke prvostupajnske presude trebao postupiti u skladu sa načelom „u dvojbi u korist optuženika“, obrazlažući to tvrdnjama o različitosti iskaza svjedoka Čajića i Dadića u odnosu na opis optuženika u vrijeme kada je kazneno djelo činjeno.

Međutim, u tome dijelu sud je dao uvjerljive i logične razloge zbog čega prihvaća iskaze svjedoka kao istinite i točne i u kojem dijelu, koje obrazloženje prihvaća i Vrhovni sud, kao sud drugog stupnja. Uz doista utvrđeno nečovječno postupanje od pripadnika neprijateljske vojske, među kojima je bio i optuženik, prema ratnim zarobljenicima, a time i imenovanim oštećenima, kao i okolnost da su svjedoci Čajić i Dadić imenom označili upravo osobu optuženika koja je prema njima postupala na način kako je to utvrđeno u izreci presude, kao i uz činjenicu identificiranja tijekom postupka nazočnog optuženika s osobom koja ih je zlostavljala, neodlučnim se pojavljuju odstupanja u opisu osobe. Naime, izvjesno je da je nečovječno postupanje bilo činjeno od strane više osoba i to kroz dulji vremenski period, u kome su ratni zarobljenici neke počinitelje identificirali likom, a neke imenom. Nakon proteka vremena i nakon nečovječnog postupanja kakvo je prema njima činjeno, moguća je i greška u „spajanju imena i lika“. Međutim, uz sigurno naznačavanje osobe koja ih je zlostavljala upravo imenom optuženika (koje pamte iz zatvora), te kasnijim identificiranjem imena s konkretnom osobom optuženika na raspravi, uz istovremeno utvrđenje po drugim svjedocima, a dijelom i prema obrani optuženika, da je upravo optuženik osoba koja je boravila u ovom zatvoru, navodi istaknuti u žalbi o potrebi primjene načela „u dvojbi u korist optuženika“ ukazuju se pogrešnim. Sud naime uopće nije bio u dvojbi, već je svoje utvrđenje temeljio na izvedenim dokazima i njihovoj ocjeni, nasuprot obrane optuženika koji poriče počinjenje kaznenog djela.

Stoga je činjenično stanje i u odnosu na kazneno djelo pod točkom 2. izreke prvostupajnske presude, suprotno tvrdnji žalbe, ispravno utvrđeno.

U odnosu na odluku o kazni prvostupajnski sud je ispravno utvrdio sve odlučne činjenice koje utječu na individualizaciju kazne, vodeći pri tome računa posebno o težini počinjenih pojedinačnih djela, kao i ostalim okolnostima na strani samog optuženika. Tako je sud ispravno utvrdio sve olakotne i otegotne okolnosti i dao im odgovarajući značaj.

Nije u pravu optuženik kada tvrdi da je sud zanemario obiteljske prilike optuženika, kao i činjenicu da se ne radi o najtežem modalitetu počinjenja kaznenog djela za koje je optuženik proglašen krivim, odnosno izostanku njegove upornosti pri počinjenju kaznenih djela. Prvenstveno valja imati u vidu da zakonodavac za ovo kazneno djelo propisuje kaznu

zatvora od najmanje pet godina do mogućnosti osude na kaznu zatvora u trajanju od dvadeset godina. Uz pojedinačno utvrđene kazne zatvora za svako od kaznenih djela u minimalnom trajanju od pet godina i jedinstvenu kaznu za oba kaznena djela u trajanju od sedam godina, očigledno je sud vodio računa kako o modalitetu počinjenja ovih kaznenih djela, tako i o svim osobnim okolnostima optuženika koje su sudu bile poznate.

Uz sve ispravno utvrđene okolnosti koje utječu na odluku o kazni, i prema utvrđenju Vrhovnog suda, kao suda drugog stupnja, kazne zatvora na koje je optuženik osuđen, kako pojedinačne, tako i jedinstvena kazna, primjerene su i upravo takve kojima se postiže svrha kažnjavanja predviđena zakonom.

Prema tome, kako ne postoje razlozi zbog kojih optuženik pobija prvostupanjsku presudu, a kako pri ispitivanju pobijane presude nisu nađene povrede zakona iz čl. 379. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je na temelju čl. 387. Zakona o kaznenom postupku presuditi kao u izreci ove presude.

U Zagrebu, 7. veljače 2006. godine

Zapisničar:
Aleksandra Holjevac, v.r.

Predsjednica vijeća:
Ana Garačić, v. r.

Suglasnost ovog prijepisa s izvornikom ovjerava
Voditelj Pisarnice za prijepis i otpremu

Štefica Klepac

